

Yhteistoimintasopimus kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisten kuntien järjestämistä vastuulla olevien maahanmuuton viranomaistehtävien hoitamisesta Etelä-Karjalassa

Khall 28.11.2022 § 214
172/04.03.01/2022

Valmistelija:
vt. kunnanjohtaja Mirja Tuunanen
puh. 044 781 1251
mirja.tuunanen@parikkala.fi

Kotoutumislain kokonaisuudistuksesta on annettu esitys eduskunnalle 6.10.2022. Uudistuksessa kunnan vastuu kotoutumisen edistämisestä kasvaa nykyisestä: kunta vastaa sekä työttömien työnhakijoiden että työvoiman ulkopuolella olevien henkilöiden kotoutumisen edistämisestä. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2025. Kokonaisuudistus etenee samanaikaisesti TE-palvelu-uudistuksen kanssa. Uudistuksen tavoitteena on selkeyttää eri toimijoiden vastuita sekä muun muassa tehostaa ja nopeuttaa maahan muuttaneiden kotoutumista ja työllistymistä.

Etelä-Karjalassa kotouttamislain (2010/1386) mukaiset kuntien järjestämistä vastuulla olevat maahanmuuttopalvelut on järjestänyt vuodesta 2010 Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskusyksikkö, Eksote. Vuoden 2023 alusta Eksote lakkaa ja Etelä-Karjalan hyvinvointialue käynnistyy. Lain hyvinvointialueesta (2021/611) 8 § mukaan hyvinvointialue voi sopimuksen perusteella hoitaa vain sellaisia kuntien tehtäviä, joita ei ole laissa erikseen säädetty kunnan tehtäväksi. Näin ollen Etelä-Karjalan kuntien tulee huolehtia kotouttamislain mukaisista palveluista itse.

Eksote on järjestänyt kotouttamislain mukaiset maahanmuuttopalvelut koko Etelä-Karjalan alueelle. Maahanmuuttopalvelujen järjestämismallia vuodesta 2023 eteenpäin on selvitetty Lappeenranta-Imatra kaupunkiseudun työvaliokunnan ohjauksessa. Keväällä työvaliokunta pyysi kunnilta näkemystä siitä, mikä olisi alueen kuntien näkökulmasta paras maahanmuuttopalvelujen järjestämismalli vuodesta 2023 eteenpäin. Alueen kuntien yksimielinen näkemys oli järjestää kotouttamislain mukaiset kuntien järjestämistä vastuulla olevat palvelut edelleen maakunnallisesti ja samalla valmistautua vuoden 2025 alusta voimaan tulevaan kotouttamislain uudistukseen. Lappeenrannan kaupunki ilmaisi, että sillä on edellytys toimia kotoutumispalvelujen järjestäjänä koko maakunnan osalta ja sopia alueen kuntien kanssa kotoutumispalvelujen järjestämisestä ja rahoituksen osoittamisesta vuosille 2023–2024 kuntalain mukaisella sopimuksella viranomaistehtävien hoitamisesta.

Kuntalain (410/2015) mukaan kunta voi järjestää sille laissa säädetyt tehtävät itse tai se voi sopia järjestämistä vastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Jos kysymys on lakisääteisestä yhteistoiminnasta, järjestämistä vastuu on kunnan puolesta toisella kunnalla tai kuntayhtymällä. Kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämistä vastuu on siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Tehtävien hoidosta järjestämistä vastuussa oleva kunta puolestaan vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden:

- yhdenvertaisesta saatavuudesta;
- tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä;
- tuottamistavasta;

- tuottamisen valvonnasta ja
- viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Kuntien ja kuntayhtymien julkisoikeudellisesta yhteistoiminnasta säädetään kuntalain luvussa 8. Kunnat ja kuntayhtymät voivat sopimuksen nojalla hoitaa tehtäviään yhdessä. Kunnan järjestämisvastuu voidaan siirtää toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle jollakin 8. luvussa säädetyllä yhteistoimintamuodolla. Kuntien julkisoikeudellisen yhteistoiminnan muotoja ovat:

- yhteinen toimielin (51-52 §) eli vastuukuntamalli (ent. isäntäkuntamalli),
- yhteinen virka (53 §)
- sopimus viranomaistehtävän hoitamisesta (54 §) ja
- kuntayhtymä (55 -64 §).

Etelä-Karjalan maahanmuuttopalvelujen osalta on päädytty kuntalain 54 § mukaiseen yhteistoimintasopimukseen viranomaistehtävän hoitamisesta. Vastaavaa sopimusmallia on sovellettu Etelä-Karjalan maaseututoimen palveluissa.

Yhteistoimintasopimus kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisten kuntien järjestämisvastuulla olevien maahanmuuton viranomaistehtävien hoitamisesta Etelä-Karjalassa on esityslistan liitteenä. Sopimuksen mukaan Lappeenrannan kaupunki vastaisi kotouttamislain mukaisista kuntien järjestämisvastuulla olevista maahanmuuttopalveluista. Maahanmuuttopalvelut sijoittuisi vuoden 2023 alusta Lappeenrannan kaupungin organisaatiossa konsernihallintoon. Etelä-Karjalan maahanmuuttopalvelujen toimipisteet sijaitsisivat edelleen Lappeenrannassa ja Imatralla ja tarvittaessa muissa kunnissa. Henkilöstöä vuoden 2023 alusta olisi 11. Henkilöstön siirron osalta Eksote ja Lappeenrannan kaupunki sopivat erikseen.

Sopimuksen mukaan kustannuksista vastaa kaikki alueen kunnat siten, että maksuosuus määräytyy kahden ajurin mukaan: ulkomaan kansalaisten määrä 50 % painolla ja henkilöitä, joista on maksettu laskennallisia korvauksia (pakolaiset) 50 % painolla. Laskentamalli reagoi muuttuvaan pakolaistilanteeseen laskennallisten korvausten piirissä olevien osalta ja vuoden lopussa maksuosuudet täsmäytetään siten, ettei ali- tai ylijäämää pääse syntymään. Laskennalliset korvaukset olisivat jatkossa kuntien tuloa. Kunnat saisivat korvaukset alueellaan asuvista pakolaisista ja siten ko. korvaukset toimisivat osana kuntien rahoituspohjaa maahanmuuttopalveluiden maksuosuudelle.

Etelä-Karjalan maahanmuuttopalvelujen taloudesta vastaa Lappeenrannan kaupunginhallitus ja sen operatiivisesta valmistelusta ja seurannasta Lappeenrannan kaupungin konsernihallinto. Alueen kunnat perustavat seurantaryhmän käsittelemään sopimukseen liittyvien Etelä-Karjalan maahanmuuttopalveluiden tehtävien hoidon seurantaa, sopimuksen seurantaa, yhteistyön käytännön toimintaa sekä kehitystarpeita. Seurantaryhmä järjestää vähintään kaksi seurantakokousta vuodessa. Kokouksen koollekutsujana toimii Lappeenrannan kaupunki.

Sopimusluonnos on esityslistan liitteenä.

Esittelijä: vt. Kunnanjohtaja Tuunanen Mirja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy esityslistan liitteenä olevan yhteistoimintasopimuksen kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisten kuntien järjestämisvastuulla olevien maahanmuuton viranomaistehtävien hoitamisesta Etelä-Karjalassa.

Päätös

Hyväksyttiin.